

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 7 Sayı: 34 Volume: 7 Issue: 34

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

**KÜLTÜR BİRLEŞTİRİR: "SOSYAL GELİŞME" AÇISINDAN ESKİŞEHİR 2013 TÜRK
DÜNYASI KÜLTÜR BAŞKENTİ PROJELERİ**
**CULTURE UNIFIES: THE PROJECTS OF ESKİŞEHİR 2013 TURKIC WORLD CAPITAL OF
CULTURE IN TERMS OF "SOCIAL DEVELOPMENT"**

Samet ÇEVİK*

Melahat YILDIRIM SAÇILIK**

Öz

Kültür turizminin bir çeşidi olan etkinlik turizmi kapsamında yer alan kültür başkentliği, şehirlere sağladığı ekonomik ve kültürel faydalar açısından önemi giderek artan organizasyonlardır. Kültür başkentliğinin şehirlere sağladığı önemli bir fayda da yerel halkın sosyal gelişimine olan katkısıdır. Çeşitli engellerden dolayı kültürel etkinliklere her zaman katılamayan kitleler için ya da öğrenciler, yaşlılar, engelliler gibi gruplar için, kültür başkentliği kapsamındaki özellikli projeler yerel halkın sosyal gelişimine katkıda bulunmaktadır. Böylece kültür başkentliği, sosyal gelişmişlik açısından toplumdaki uzaklığı azaltmaya yardımcı olarak kültürün toplumu birleştirici ve bütünleştirici işlevini gerçekleştirmektedir. Çalışmanın amacı, Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkentliği kapsamında yerel halkın sosyal gelişimine yönelik projeleri belirlemek suretiyle kültür başkentliğinin yerel halkın sosyal gelişimine olan katkısını değerlendirmektir. Çalışmada betimsel analiz ve içerik analizi teknikleri kullanılarak yerel halkın sosyal gelişimine yönelik projelerle ilgili değerlendirmeler ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Kültür Başkentliği, Sosyal Gelişme, Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkentliği.

Abstract

Capital of culture events which take part in event tourism as a kind of cultural tourism, are of increasing importance in terms of economic and cultural benefits for cities. An important benefit of capital of culture for cities is the contribution to the social development of local residents. Specific projects that implemented within the scope of capital of culture, contribute to social development of populations who can not always participate in cultural events for various obstacles or of groups like students, elderly and disabled people. Thereby capital of culture, help to reduce the distance in the society in terms of social development and realise the unifying and integrative society function of culture. The aim of the research is to evaluate the contribution of capital of culture to the social development of local residents by determining projects which oriented the social development of local residents within Eskişehir 2013 Turkic World Capital of Culture projects. In the study by using descriptive analysis and content analysis techniques, assessments and recommendations are provided about the projects aiming social development of local residents.

Keywords: Culture, Capital of Culture, Social Development, Eskişehir 2013 Turkic World Capital of Culture.

Giriş

Kültür konusuna her disiplin kendi açısından değişik yaklaşımlar getirmiştir. Kültür bir tanım içinde ortaya konamayacak kadar geniş boyutlara sahip bir kavramdır (Çeçen, 1996: 12). Kültür, bir toplumun üyeleri arasında paylaşılan, devredilen ve bir değişim süreci içinde bulunan öğrenilmiş davranış kalıpları ile bu kalıpların ürünlerinin oluşturduğu bir yaşam biçimidir (Tezcan, 1993: 160). Kültür toplumsal bir olgu olduğu kadar, sanatsal yönü de ağır

* Öğr. Gör., Balıkesir Üniversitesi, Erdek Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü.

** Öğr. Gör., Balıkesir Üniversitesi, Erdek Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü.

basan bir olgudur. Genel boyutları ile sanat, kültürün içinde yer alır ve kültürün özelliklerine göre biçimlenir (Çeçen, 1996: 14). Stanley (2006: 33), kültürün ve sanatın insanların dünyadaki yerlerine dair anlayışlarını geliştirmede ve bu anlayışa göre davranma konusunda kendilerine güven verdiğine değinmiştir. Bunun yanı sıra insanların birbirlerine bağlı oldukları konusunda farkındalıkları artmakta ve bununla gurur duymaktadırlar. Böylece kültür, toplumda bir kaynaşma oluşturarak sosyal gelişmeye de katkı sağlamaktadır. Kültürün sosyal gelişmeye katkı sağladığı en önemli alanlardan biri de kültür başkentliğidir.

Kültür başkenti sıfatını taşıyan şehirler bir yıl boyunca kültürel sektörün tüm alt sektörlerine yönelik çok çeşitli projeler üretmektedir. Söz konusu şehre ziyaretçilerin çekilmesinde ve şehrin turizm konusunda canlanmasında önemli katkıları olan kültür başkentliğinin, ayrıca şehirdeki yerel halk açısından da birçok faydası bulunmaktadır. Ekonomik, kültürel, çevresel faydaların yanı sıra kültür başkentlerinin yerel halka yönelik gerçekleştirdikleri özellikli projeler, yerel halkın sosyal gelişimine olumlu etki yapmaktadır. Hayata geçirilen özellikli projeler sayesinde ekonomik, sosyal ya da psikolojik engellerden dolayı kültürel etkinliklere her zaman katılma imkanı bulamayan kitleler, şehir merkezinden uzakta yaşayanlar ya da öğrenciler, engelliler, yaşlılar gibi gruplar için kültürel etkinliklere katılma imkanı doğmaktadır. Kültür başkentliği kapsamında yer alan sosyal gelişime yönelik özellikli projeler, toplumdaki uzaklığı yani sosyal mesafeyi azaltmaya yardımcı olmakta ve sosyal gelişmişlik açısından toplum içindeki üyeleri birbirine yaklaştırmaktadır. Bir başka deyişle kültür başkentliği, kültürün toplumu birleştirici ve bütünleştirici işlevini gerçekleştirmektedir.

Bu çalışma, kültür başkentliğinde sosyal gelişme amaçlı projelere odaklanmıştır. Çalışmada öncelikle kültür başkentliği ve kültür başkentlerinde sosyal gelişme amaçlı projelerden bahsedildikten sonra, çalışmanın araştırma alanı olarak seçilen “Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti” kapsamındaki projeler ve bu projeler içerisinde sosyal gelişme amaçlı projelerle ilgili elde edilen veriler sunulmuştur. Sonuç kısmında ise organizasyon kapsamındaki sosyal gelişme amaçlı projelerle ilgili değerlendirme ve önerilere yer verilmiştir.

1. Kültür Başkentliği

Kültür başkentliği, belirli bir düzeyde kültürel mirasa ya da önemli bir tarihe sahip, geleneksel ve çağdaş sanatın örneklerinin sergilendiği şehirlere belirli kriterler doğrultusunda verilen bir sıfattır. Kültür başkentliği, toplumun ortaya koyduğu ve nesilden nesle aktararak öğrenme yoluyla sürdürdüğü kültürün, çeşitli etkinlikler aracılığıyla ziyaretçilere tanıtılmasını ifade etmektedir. Bu yüzden kültür başkentliği kavramı, kültür olgusunu kapsadığı kadar turizm olgusunu da içermekte ve kültür ile turizm arasında bir bağ kurmaktadır.

Kültür başkentliğinde amaçlar şehirden şehre farklılık göstermektedir. Yüksek öncelikli olarak ön plana çıkmış amaçlar arasında; şehrin uluslararası görünümünü yükseltmek, kültürel faaliyetler ve sanatsal etkinlikleri içeren bir program yürütmek, şehrin uzun dönemli kültürel gelişimini sağlamak, hem ülke içinden hem de diğer şehirlere ziyaretçileri şehre çekmek, özgüven ve gurur duygularını artırmak, kültür için yerel kitleyi artırmak sayılabilir. Orta düzeyde öncelikli amaçlar; kültürel altyapı iyileştirmeleri, kültürel işbirliğini artırmak, yaratıcılık ve yeniliği ilerletmek, yerel sanatçıların kariyerlerini ve yeteneklerini geliştirmek amaçlarıdır. Sosyal kaynaşmayı artırmak, toplumsal katılımı sağlamak ve ekonomik açıdan gelişim daha düşük önceliği olan amaçlar arasındadır (Palmer-Rae, 2004: 48-49).

Sosyal amaçlar kültür başkentlerinin birçoğunda yüksek öncelikli amaçlar arasında yer almasa da hemen hemen her kültür başkenti, sosyal gelişmeye odaklı projelere programlarında yer vermektedir. Bir sonraki bölümde, kültür başkentlerindeki sosyal gelişmeye yönelik projeler hakkında bilgiler sunulmuştur.

1.1. Kültür Başkentlerinde “Sosyal Gelişme” Amaçlı Projeler

Kültür başkenti olan şehirlerde sosyal amaçlara ulaşmadaki temel yaklaşım, kültürel proje ve programlara olan erişilebilirliği artırmaktır. Palmer-Rae (2004: 132), Avrupa kültür başkentliği yapmış tüm şehirlerin izleyici kitlesi geliştirmeyi bir amaç olarak benimsediklerini ve normalde bu tür etkinliklere katılmayan halkı kapsayacak şekilde programlarını geliştirdiklerini belirtmiştir. Kültürel etkinliklere katılım için birtakım engellerin mağduriyetini

yaşayan veya etkinliğe katılım konusunda birçok sınırlamayla karşı karşıya kalan gruplar, çocuklar, yaşlılar ya da düşük gelir grubundaki kitleler programların önemli hedef kitleleri olarak görülmektedir (Richards ve Palmer, 2010: 295). Bu hedef kitlelere ulaşarak, programlara erişilebilirliği artırmak amacıyla en çok yoğunlaşılan konular arasında; indirimli biletler, karthı geçiş sistemleri, özel ulaştırma gibi hizmetlerle ana program etkinliklerine katılmaları yönünde insanları desteklemek, özellikle popüler konserler ve sokak gösterileri gibi ücretsiz etkinlikler, şehir merkezi dışındaki semt ve ilçelerde, okullarda ve kamusal alanlarda gerçekleşen etkinlikler göze çarpmaktadır (Palmer-Rae, 2004: 132).

Kültür başkentlerinin birçoğu için kültüre erişim öncelikli konulardan biri olmuştur. 2011 Avrupa kültür başkentlerinden biri olan Turku, kültürel programında yer verdiği "refah" temasıyla kültürle refah arasındaki bağlantıyı vurgulayan ilk kültür başkenti olmuş ve bu tema kapsamında herkesin kültüre erişiminin sağlanmasına çok büyük önem verilmiştir. Turku, erişilebilirliği *fiziksel erişilebilirlik, dilsel erişilebilirlik, ekonomik erişilebilirlik ve kapsamlı katılım* olmak üzere dört farklı alana dayandırmıştır.¹ Erişilebilirliğe önem veren bir diğer Avrupa kültür başkenti Ruhr'dur. 2010 Avrupa kültür başkenti Ruhr sosyal sorumluluğunun farkında olarak, aktiviteleriyle toplumda sosyal ya da sağlıkla ilgili nedenlerle dezavantajlı birçok insan olduğu gerçeği konusunda halkın daha bilinçli olmasını amaçlamıştır.² Herkesin kültüre erişimi konusunda önemli bir örnek de Sibiu'dur. 2007 Avrupa kültür başkenti Sibiu'daki amaçlardan biri, Sibiu içerisinde sosyal birleşmeyi artırmak olarak ifade edilmiştir. Bu amaca ulaşmadaki en önemli aracın; sadece şehir merkezinde değil, özellikle bu tarz etkinliklerin düzenlenmediği dezavantajlı semt ve ilçelerde de çocuklar, gençler, etnik azınlıklar, engelliler gibi hakim kültürden uzak olan gruplara yönelik kültürel etkinlikler düzenlemek olduğu belirtilmiştir (Ecotec, 2009: 49).

2010 Avrupa kültür başkenti olan İstanbul da herkesin kültüre erişimi konusuna özen göstermiş ve İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Etki Değerlendirme Raporu'na (2011: 37) göre; İstanbul 2010 programı kültür-sanat izleyicisi olarak tanımlanmayan grupları da etkinliklere çekmeyi başarmıştır. Kültür-sanat izleyicisi, kitap okumak, sinemaya gitmek, tiyatroya gitmek, konsere gitmek, müze-sergi-galeriye gitmek, opera ya da baleye gitmek gibi faaliyetlerden en az dördünü yıl içerisinde en az bir kere gerçekleştiren kişi olarak tanımlanmıştır. Buna göre, İstanbul halkının %84'ü kültür-sanat izleyicisi olmayan gruptadır ve etkinliklere katılanların ise %44,7'si kültür-sanat izleyicisi olmayan gruptadır. 2012 yılında Avrupa kültür başkenti olan Guimarães de gençler, dezavantajlı kesim ya da kültürel olarak aktif olmayan gruptan yaklaşık 15.000 kişiyi etkinliklere çekmeyi başarmıştır (McAteer vd., 2013: 35).

Neredeyse bütün kültür başkentleri sosyal ya da toplumsal programlarında çocuklar ve gençlere yönelik projelere öncelik tanımışlardır. Bu yaklaşım, hem çocukların geleceğin izleyici kitlesi olmasından hem de okulların düşük maliyetle birçok kişiyle birlikte çalışmalarını ile etkin bir yapı imkanı sunmasından kaynaklanmaktadır (Palmer-rae, 2004: 133). Bu duruma en iyi örneklerden biri 2011 Avrupa kültür başkenti Tallinn'dir. Örneğin; "Genç İzleyici Programı" okul çağındaki çocukların kültürel etkinliklere katılmaları için hayata geçirilmiş bir projedir.³ Benzer şekilde; "Trumm It" projesinde şehirdeki dezavantajlı kesimlerdeki çocuklarla çalışılmıştır (Rampton vd., 2012: 28). Bir diğer örnek olan 2010 Avrupa kültür başkenti Ruhr için özellikle şimdiye kadar kültürel hizmetlere hiç ilgi göstermeyen ya da çok az ilgi gösteren gençlere ulaşmak, öncelikli amaçlardan biri olmuştur. Çocuklar için 40, gençler için yaklaşık 80 proje üreten Ruhr 2010'da ayrıca bu projelerin 60'tan fazlası doğrudan okullarda ve öğrencilerin işbirliğiyle yürütülmüştür.⁴ Okullar dışındaki genç bireyler için erişimi artırmaya da kültür başkentleri önem göstermektedir. Başkentler, özellikle gençlik hizmetleri ile ortaklaşa çalışarak bu amaca ulaşmaya çalışmaktadır. Örneğin; Selanik yoksul semtlere kültürel girişimleri desteklemek için gençlik merkezleri kurmuştur (Palmer-Rae, 2004: 133). İstanbul'da da

¹ <http://www.turku2011.fi/en/accessibility>, Erişim: 26.06.2014

² <http://archiv.ruhr2010.de/en/ruhr2010-gmbh/corporate-culture/social-inclusion.html>, Erişim: 27.06.2014

³ <http://www.tallinn2011.ee/?id=258>, Erişim: 29.06.2014

⁴ <http://archiv.ruhr2010.de/en/results.html>, Erişim: 27.06.2014

gençlerin kültürel hizmetlere dahil edilmeleri amacıyla çeşitli projeler yürütülmüştür. "My Town, My Utopia" projesi Gaziosmanpaşa'daki gençleri kapsayan, semtlerini fotoğraflamalarını içeren bir projedir. Fotoğraflar daha sonra İstanbul Fransız Kültür Merkezi'nde sergilenmiştir (Rampton vd., 2011: 81).

Kültür başkentlerinde yaşlı ve engelli kişilere de özellikli projeler aracılığıyla ulaşılmaya çalışılmaktadır. 2000 Avrupa kültür başkenti Brüksel, öğrenme güçlüğü olan kişiler için sanat çalışmaları düzenlemiş, Helsinki ise huzur evlerine yönelik projeler üretmiştir (Palmer-Rae, 2004: 133).

Kültür başkentleri sosyal gelişme amaçlarına ulaşmada kültürel içerme ve kültürel araçsallık kavramlarını da kullanmaktadır. Kültürel araçsallık, diğer amaçlara ulaşmak için kültürün bir araç olarak kullanılmasını ifade etmektedir. Kültür başkentlerinden örnekler; anti sosyal davranışı azaltmak ve güven inşa etmek amaçlı gençlere yönelik çalışmalar; sağlık ya da sosyal konularla ilgili bilgi nakletme amaçlı gerçekleştirilen tiyatro gösterileri; işgücüne yeniden katılmalarını sağlama amaçlı işsiz insanlara yönelik programlar şeklinde sıralanabilir. Kültür başkentlerinde kültürel içerme kapsamında da çeşitli projeler yapılmaktadır. Buna verilebilecek örnekler; göçmen toplulukların kültürel işlerini ana etkinliklere dahil eden programlar, insanların kişisel ve müşterek deneyimlerini yansıtabilecekleri yeni sanatsal üretimler olarak sıralanabilir (Palmer-Rae, 2004: 134).

1.2. Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti

Kuruluşundan itibaren ortak Türk kültürünün araştırılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve gelecek kuşaklara aktarılması için faaliyetlerini sürdüren TÜRKSOY, 2010 yılında İstanbul'da düzenlenen Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları 10. Zirvesi'nde, "Türk Dünyası kültür başkenti" uygulamasını önermiş ve bu öneri oybirliğiyle kabul edilmiştir⁵. Eskişehir 2013 Türk Dünyası kültür başkenti için Koordinasyon Kurulu, Danışma Kurulu, Yönetim Kurulu ve Genel Sekreterlikten oluşan Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı kurulmuştur.⁶ Ajans'ın faaliyet süresi TBMM Genel Kurulu'nda Eskişehir Türk Dünyası Kültür Başkenti Kanunu'nda değişiklik teklifi kabul edilerek 30 Haziran 2014'e kadar uzatılmıştır.⁷

Eskişehir'in kültür başkentliğinde hedef kitle olarak birinci planda 8-18 yaş grubu, ikinci planda ise 18-35 yaş grubu belirlenmiştir. Eskişehir 2013 Türk Dünyası kültür başkentinin teması "Göç" olarak belirlenirken, maskotu olarak da Nasrettin Hoca seçilmiştir.⁸

2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti projeleri içerisinde yerel halkın sosyal gelişimine yönelik projeleri belirlemek suretiyle, kültür başkentliğinin yerel halkın sosyal gelişimine olan katkısını değerlendirmektir. Bu amaca bağlı olarak araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında gerçekleşen projeler nelerdir?

2. Hangi projeler yerel halkın sosyal gelişimine yönelik özellikli projelerdir?

3. Yerel halkın sosyal gelişimine yönelik bu özellikli projeler nasıl hayata geçirilmiştir?

3. Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde araştırmanın deseni, verilerin toplanması ve veri analizinde kullanılan yöntem ve teknikler sunulmuştur.

3.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması (örnek olay) deseni kullanılmıştır. Durum çalışması; güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve

⁵<http://www.turksoy.org.tr/TR/belge/1-98476/2012-astana-turk-dunyasi-kultur-baskenti-yilina-gorkeml-.html>, Erişim: 25.06.2014

⁶ <http://www.eskisehir2013.org.tr/index.php/tr/eskisehir2013/organizasyon/2013-turk-dunyasi-kultur-baskenti-ajansi>, Erişim: 22.06.2014

⁷ <http://www.esgazete.com/turk-dunyasi/turk-dunyasi-ajansi-suresi-uzatildi-h7274.html>, Erişim: 26.06.2014

⁸ <http://www.eskisehir2013.org.tr/index.php/tr/eskisehir2013/kurumsal-kimlik/tema>, Erişim: 23.06.2014

birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984: 23'ten aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2011: 277).

3.2. Veri Toplama Yöntemi

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı faaliyetlerinin ve etkinliklerin sona erdiği 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla, Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti resmi internet sayfasındaki⁹ “etkinlik takvimi” sekmesi aracılığıyla geçmişe dönük olarak tüm projeler taranmıştır. Bunun yanı sıra, bu sekme altında tüm projelere yer verilmemiş olması ihtimalinden hareketle sitedeki “haberler” ve “duyurular” başlıkları da geçmişe dönük olarak taranmıştır. Ayrıca, verilerin geçerliliğini sağlamak amacıyla organizasyon tarafından daha etkin kullanılan resmi facebook sayfasında¹⁰ yer alan paylaşımlar da geçmişe dönük olarak taranmıştır. Çalışmada etkinlik sayıları değil, proje sayıları baz alınmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Betimsel analiz, elde edilen verilerin önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenmesini, daha sonra yapılan bu betimlemelerin açıklanmasını, yorumlanmasını, neden-sonuç ilişkilerinin irdelenerek bir takım sonuçlara ulaşılmasını ifade eden bir nitel veri analiz türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 224). İçerik analizi ise seçici, sınıflandırıcı ve nicelleştirici bir yöntem olarak salt bir betimleme ve tasvir aracı ya da tekniği değil, aksine çıkarım yapma yoluyla sosyal gerçeğin belirli boyutlarını araştıran bir yöntemdir (Gökçe, 2006: 19). İçerik analizinde temel amaç; araştırma sonucunda elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için yapılan işlem ise, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 227).

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti projelerinin “sosyal gelişme” açısından incelenmesi beş aşamada gerçekleştirilmiştir. *Birinci aşamada*; yapılan tüm projeler herhangi bir sınıflandırma yapılmaksızın aylık bazda listelenmiştir. Ocak 2013-Haziran 2014 arasında gerçekleşen tüm projeler aylık bazda listelendikten sonra, herhangi bir zaman dilimine bağlı olmadığı görülen projeler de “Zamana Yayılan Projeler” başlığı altında listelenmiştir. *İkinci aşamada*; tüm projeler konuları ve içerikleri bakımından incelenmiş ve sosyal gelişme amacını taşıyan projeler işaretlenmiştir. *Üçüncü aşamada*; sosyal gelişme amacını taşıyan projeler ortak özellikleri bakımından incelenmiş ve projeler 8 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır.

Dördüncü aşama; araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlama aşamasıdır. Nitel bir araştırmanın geçerliğinin önemli ölçütlerinden biri; toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklamasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 257). Bu doğrultuda çalışmanın gerek veri toplama aşaması ve gerekse veri analizi aşamaları ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur. Bunun yanı sıra, daha önce de belirtildiği gibi araştırmanın geçerliği için veriler tek bir kaynaktan değil birden fazla kaynağın taranmasıyla elde edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için; LeCompte ve Goetz'in (1982'den aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2011) belirttiği çeşitli stratejilerden yararlanılmıştır. İlk olarak katılımcılardan elde edilen veriler, bulgular kısmında herhangi bir yorum katmadan doğrudan sunulmuştur. Çünkü okuyucu, araştırmacının verilerini yorum katılmamış haliyle okuma fırsatı elde ettiğinde, daha sonra araştırmacının ulaştığı sonuçları bu verilere göre değerlendirme fırsatı da elde edebilecektir. Bir diğer strateji de araştırmaya birden fazla araştırmacının dahil edilmesidir. Çünkü araştırmacılar arasında araştırmanın çeşitli süreçlerinde oluşacak uzlaşma noktaları, araştırmanın başkaları tarafından kabul edilme oranını da artırmaktadır. Veri analizinin son aşaması olan *beşinci aşamada* ise, veriler bilgisayara aktarılarak proje sayıları belirlenmiştir.

4. Bulgular

Bu bölümde Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında gerçekleşen projeler ve bu projeler içerisinde yerel halkın sosyal gelişimine yönelik projelerin temsil ettiği kategoriler sunulmuştur.

⁹ <http://www.eskisehir2013.org.tr/>

¹⁰ <https://www.facebook.com/eskisehir2013.org.tr/timeline>

4.1. Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Kapsamında Gerçekleşen Projeler

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında gerçekleşen 286 proje, aylık veriler halinde Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Projeleri

OCAK 2013	
11 Ocak-28 Şubat: "En Yakın Çin: Sincan" Fotoğraf Sergisi	31 Ocak: Türk Dünyası Müzik Topluluğu "Türk Dünyasını Yaşatan Ezgiler"
ŞUBAT 2013	
18 Şubat: "Başkentlik Sürecinde Söz Sivil Toplumda" Toplantısı	
MART 2013	
2-31 Mart: Türk Dünyası Milli Kültür Bilgi Yarışması 12 Mart: Büyükelçi ve Yabancı Misyon Şeflerine Resepsiyon 21 Mart: Nevruz Şenlikleri 22 Mart: Yabancı Basın Mensuplarına Resepsiyon	22-29 Mart: PTT Genel Müdürlüğü "Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti" Pul Sergisi 23 Mart: Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Açılış Töreni
NİSAN 2013	
4-6 Nisan: 12. Bakü Uluslararası Turizm ve Seyahatler Fuarı'na Katılım 18-20 Nisan: I. Türk Dünyası Turizm Öğrencileri Kurultayı 19 Nisan: Kazakistan Jastar Tiyatro Topluluğu 23-25 Nisan: Uluslararası Gölge-Kukla Oyunları Festivali, Paneli ve Çok Uluslu Dosya Hazırlama Yuvarlak Masa Toplantısı	24-26 Nisan: 13. Kazakistan Uluslararası Turizm Fuarı'na Katılım 26 Nisan: 10. Dönem Türkiye Öğrenci Meclisi Özel Birleşimi 30 Nisan-6 Mayıs: Uluslararası Genç Doğa Bilimcileri Turnuvası
MAYIS 2013	
3-11 Mayıs: Uluslararası Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası Etkinlikleri 4-5 Mayıs: Battalgazi Rallisi 5-20 Mayıs: 3. Liselerarası Tiyatro Şenliği 6-8 Mayıs: Kafkasya Üniversiteler Birliği Türkoloji Bölüm Başkanları Toplantısı 7-8 Mayıs: Nasreddin Hoca Fıkra Anlatı Geleneği Toplantısı 9 Mayıs: "Göç ve Eskişehir" Sempozyumu 10-11 Mayıs: 81 İl 81 Öğretmen 11-12 Mayıs: "Bi Dünya Öğrenci Eskişehir'de" konulu 6. Uluslararası Öğrenci Buluşması	12 Mayıs: Kırımoglu Bir Halkın Mücadelesi Belgeseli Gala Töreni ve Fotoğraf Sergisi 16-19 Mayıs: California Anadolu Kültürleri ve Yemekleri Festivali'ne Katılım 17-19 Mayıs: 1. Eskişehir Dadaşlar Günleri Etkinliği 24-31 Mayıs: II. Uluslararası Odunpazarı Cam Festivali 25 Mayıs: Karaçay Malkar Nartları Toy Künü Etkinliği 27 Mayıs-2 Haziran: Türk Dünyası Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği 28 Mayıs: Azerbaycanlılar Etkinliği 31 Mayıs-15 Haziran: "Yazarlar Okullarda" Projesi
HAZİRAN 2013	
1 Haziran: Sabantoy Bayramı 3 Haziran: Yunus Emre Oratoryosu 3-9 Haziran: Nasreddin Hoca Doğum Şenlikleri ve Anma Haftası	8-9 Haziran: 1. Uluslararası 21. Ulusal Seyyid Sultan Sücaeddin Veli Anma ve Dostluk Günü 9 Haziran: 27. Geleneksel Tepreş Şenlikleri 9 Haziran: 11. Türkçe Olimpiyatları Eskişehir Etkinliği 28 Haziran: İpekyolu Şairler Buluşması
TEMMUZ 2013	
6-7 Temmuz: Türkmenistan Kültür Günleri 9 Temmuz-7 Ağustos: Türk Dünyasında Ramazan İftarları "Halil İbrahim Sofrası"	14-17 Temmuz: 16. TÜRKSOY Ressamlar Buluşması 15-21 Temmuz: "Challenger Tour Eskişehir Cup" Tenis Turnuvası
AĞUSTOS 2013	
8-10 Ağustos: Bu Bayram Uzun Sürecek 10-11 Ağustos: Müzik ve Futbol Şoleni 12-20 Ağustos: Sokak Gösterileri 13-14 ve 18 Ağustos: Azerbaycan Aysel Halk Dansları Topluluğu 14 Ağustos: Bulgaristan Karaman Köyü Türk Halk Dansları Topluluğu Gösterisi	23-24 Ağustos: Tataristan Komsike Zori Dans Grubu ve KKTC Akder Grubunun Gösterisi 24-25 Ağustos: Geleneksel Türk Sporları Günleri 24-25 Ağustos: 20. Ertuğrul Gazi Şurası Yörük Etkinlikleri 27 Ağustos: Taksici Esnafa Tanıtım Eğitimi 29 Ağustos-14 Eylül: "Altay'dan Tuna'ya Baykal'dan Ural'a Çini ve Seramik Boyama Sergisi"
EYLÜL 2013	
1 Eylül: Seyit Battal Gazi'yi Anma Şenlikleri – Orhan Hakalmaz Konseri 2-3 Eylül: 4. TÜRKSOY Üyesi Ülkeler UNESCO Milli Komisyonları Toplantısı 2-23 Eylül: Türk Kahvesi Geçici Müzesi 2 Eylül: Türk Dünyası Bulmaca Gezisi (2. Etap: 29 Ekim) 2 Eylül: Eskişehir'in Düşman İşgalinden Kurtuluşunun 91. Yıldönümü Etkinlikleri 3 Eylül: Türksoy Gençlik Senfoni Orkestrası Sahnesi	9-22 Eylül: 7. Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumu 12-15 Eylül: TÜMSİAD Uluslararası 1. Kobi Zirvesi'ne Katılım 14 Eylül-4 Ekim: Türk Coğrafyası Toprak Sergisi 14 Eylül: Ruhun Dansı 20 Eylül-22 Eylül: Muhacir Yaz Şenliği 21 Eylül: Eskişehir'de Şenlik Var 21 Eylül: Türk Dünyası Kültür Başkenti Gençlik Konserleri 1 – Mustafa Ceceli Konseri (28 Eylül: Gülşen,

3 Eylül: BKM (Moralman Grubu) Sahne Gösterisi 4-5 Eylül: Yıldızlar Geçidi 5-7 Eylül: 22. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı 6-8 Eylül: Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenlikleri 8-12 Eylül: 36. TEMÖB Türkiye Endüstrisi Mühendisleri Öğrenci Birliği 8 Eylül: 16. Geleneksel Azhvala Şenliği 9-12 Eylül: Türk Dünyası Polisleri Yarışıyor	25 Ekim: Kıraç 23 Eylül-3 Ekim: Eskişehir Uluslararası Sanat Çalıştayı ve Sergisi 23-28 Eylül: Ahilik Haftası 24 Eylül-9 Ekim: 4. Uluslararası Şefika Kutluer Festivali 25 Eylül: Kültür ve Turizm Bakanlığı Ankara Türk Dünyası Müzik Topluluğu Konseri 28 Eylül – 1 Ekim: Balkan Haftası Etkinlikleri
EKİM 2013	
2-3 Ekim: Rusya ve İslam İşbirliği Teşkilatı Ülkelerinin 5. Uluslararası Ekonomi - Kazan Summit Zirvesi'ne Katılım 5 Ekim: Çankaya Üniversitesi Türk Halk Müziği Topluluğu Korusu 5-6 Ekim: 3. Uluslararası Yemek Yarışması 5-6 Ekim: Yaza Veda Şenlikleri 7-13 Ekim: Ekim'de Rock 9-11 Ekim: 3. Uluslararası Tatarların Tarihi Mirası Kongresi 10-12 Ekim: Rusya St. Petersburg 21. INWETEX CIS Fuarı'na Katılım 15-18 Ekim: Kurban Bayramı Türk Dünyası'nda Kutlanıyor 23-25 Ekim: Kuruluşundan 90. Yılına Türkiye Cumhuriyeti Uluslararası Sempozyumu	23-26 Ekim: Odunpazarı Belediyesi 5. Geleneksel Kurşunlu Çocuk Satranç Şenliği 24-27 Ekim: 8. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi 24 Ekim: Türk Dünyası Kent Meydanı Çalıştayı 24 Ekim: Türk Keneşi ve Aksakallar Keneşi 6. Toplantısı 25-27 Ekim: Kaşgar'dan Endülüs'e Türk-İslam Şehirleri "Sakarya Şehrengizi" (28-29 Ekim, İstanbul) 26-28 Ekim: Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Yörük Şenlikleri 28 Ekim: TUMATA Grubu "Müzik Terapi" Gösterisi 29 Ekim: Yaşıttımız Cumhuriyet 30-31 Ekim: Türk Dünyası Yıldızlar Serbest Güreş Turnuvası
KASIM 2013	
4-8 Kasım: Türk Dünyası Kültürel Değerleri Uluslararası Sempozyumu 5-8 Kasım: TCDD Uluslararası Demiryolu Emniyet Yönetimi Eğitimi 7-8 Kasım: Türk Keneşi Türk Üniversiteler Birliği Mevlana Değişim Programı Çalıştayı 9 Kasım: Aylin Dinç "Mazi Müzikli Gösteri ve Siyah Gözler Single Lansman Gecesi" 9 Kasım: Gözyaşı Geceleri 11-15 Kasım: Nejat İşcan 75. Fotoğraf Sergisi 15 Kasım: Orhan Hakalmaz Konseri 15-16 Kasım: Ahıska Türkleri Sürgününün 69. Yıldönümü Anma Programı 16 Kasım: "Haytarma" Film Gala Gösterimi 18-22 Kasım: Türk Dünyası Çocukları Satranç Turnuvası 19-21 Kasım: Türk Dünyası Genç Yetenekler Festivali ve Uluslararası Kırım Türkleri Halk Oyunları ve Müzik Festivali	21-22 Kasım: Uluslararası Seyyid Yahya Şirvani ve Halvetilik Sempozyumu (26 Kasım, Bakü) 22 Kasım: Türk Keneşi Milli Eğitim Bakanları 2. Toplantısı 22-24 Kasım: Turkuaz Sinema Günleri 23 Kasım: Tatar Düğün Alayı 23-25 Kasım: Necip Fazıl Kısakürek'in "Yunus Emre" Oyunu 25-26 Kasım: Uluslararası Türk Dünyası Çevre Sorunları Sempozyumu ve Tıbbi Bitkiler Sergisi 28-29 Kasım: Aliya İzzetbegoviç'in Vefatının 10. Yıl Dönümü Anma Etkinliği 27 Kasım: Rumeli'ye Elveda 28-30 Kasım: Uluslararası Küreselleşme Sürecinde Din Eğitimi Sempozyumu 29 Kasım: "Yüzyıl Öncesi Eskişehir Fotoğrafları Sergisi" ve Türk Dünyası Gönül Bağı Ödül Töreni 30 Kasım: Karaçay Malkar Türkleri Sürgününün 70. Yıldönümü Anma Programı
ARALIK 2013	
3 Aralık: Tekerlekli Sandalyede Sema Gösterisi 3 Aralık: Eskişehirspor – Engelli Öğrenciler Buluşması 4 Aralık: Hz. Mevlana Aşkı Sema Gösterisi 4 Aralık: Uğur Işılak Türk Halkı Müziği Konseri 5-6 Aralık: TÜRKONFED 17. Girişim ve İş Dünyası Zirvesi Toplantıları 5-8 Aralık: İzmir Travel Türkiye Turizm Fuarı ve Konferansı'na Katılım 8 Aralık: Eskişehir Ritmik Sevgi Roman Ritim Grubu ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Roman Müzik Grubu Gösterisi 11-12 Aralık: Türk Dünyasında Dini Hayat ve Güncel Meseleler Sempozyumu 13 Aralık: Yürekli Bir Bağış, Gülen Binlerce Yüz 13 Aralık: Kazakistan'ın 22. Bağımsızlık Bayramı Etkinlikleri 15 Aralık: Nihat Hatipoğlu Eskişehir'de	16-17 Aralık: Hz. Mevlana'nın 740. Vuslat Yıldönümü ve Şeb-i Arus Anma Töreni 16-22 Aralık: Eskişehir'de Çanakkale'den Anadolu'ya Gezici Çanakkale 1915 Savaş Malzemeleri Müzesi 17-18 Aralık: Doğumunun 85. Yılında Uluslararası Cengiz Aytmatov Sempozyumu 19-21 Aralık: Türkvizyon Şarkı Yarışması 20-25 Aralık: Sınır Tanımayan Gönüller Avrupalı Türkler Buluşması (Kopenhag - Stockholm) 21-22 Aralık: Türk Dünyası Medya Buluşmaları 24-29 Aralık: Mehmet Akif Ersoy'u Anma Etkinlikleri 27-28 Aralık 2013: Zihinsel Engelliler Türkiye Bowling Şampiyonası 27 Aralık-5 Ocak: Almanya Duisburg Kitap Fuarı'na Katılım 28-29 Aralık: İslam ve Entelektüellik Sempozyumu 29 Aralık: Dağ Bisikleti Festivali
OCAK 2014	
4 Ocak: Yunus Emre Aşkın Sesi Eskişehir Film Galası (7 Ocak-Ankara; 8 Ocak-İstanbul) 10-12 Ocak: "Çocuk Gözüyle Kültür Başkenti Eskişehir"	24 Ocak: "Yunus Emre ve Mevlana Eserleri" Süleyman Erguner Konseri 25 Ocak: Karagandı Senfoni Orkestrası "Türk Dünyası

Sergisi 12-18 Ocak: "Hüsn-i Hat'ın Diliyle Göç" Sergisi 14 Ocak: "Gül ve Lale" Müzik ve Dans Gösterisi	Çağdaş Klasik Müzik Şaheserleri" Konseri 27-31 Ocak: "Balkanlarda Akan Zaman" Sergisi 30 Ocak-2 Şubat: 18. EMITT Turizm Fuarı'na Katılım	
ŞUBAT 2014		
5-8 Şubat: Irak Türkleri Haftası 10-12 Şubat: Necip Fazıl'ın "Para" Oyunu 13 Şubat: Sevgi Şiirleri Dinletisi 15 Şubat: Saray Sanatı Çini'nin Tarihi Serüveni ve Türk İslam Mimarisi'ndeki Yeri	16-18 Şubat: VI. Türk Dünyası Edebiyat Dergileri Kongresi 17-21 Şubat: "Trafik Polisinin Denetim Yönetim ve Eğitiminde Etkinliğinin Artırılması" Projesi (2.Etap: 3-8 Mart 2014) 18 Şubat: "Gönüller Engel Tanımaz" Öğrenci Buluşmaları 24-27 Şubat: Uluslararası Turkuaz Sinema Günleri	
MART 2014		
4 Mart: 2014 Toktogul Satılğanov Yılı Açılışı 4 Mart-27 Nisan: Salih Denli "Eğiti-YORUM" Karikatür Sergisi 5-7 Mart: "Eskişehir'in Dünü Bugünü ve Çocuk Gözüyle Yarını" Sergisi 5-9 Mart: Berlin ITB Turizm ve Seyahat Fuarı'na Katılım 6 Mart: Eskişehir Türk Dünyası Kültür Başkenti Özel Konseri	8-30 Mart: Türk Dünyası Alışveriş Günleri 15-18 Mart: Türk Dünyası Ressamlar Eskişehir'de Buluşuyor 19-21 Mart: Nevruz ve Kapanış Törenleri 20 Mart: Türk Dünyası Gazeteciler Şurası 23 Mart: Talha Bora Öge Şiir ve Türkü Konseri 27-28 Mart: Türk Dünyasında Bilimin Tarihi ve Gelişimi Kurultayı	
NİSAN 2014		
4-6 Nisan: İz Sürücü Resim Sergisi 4-5 Nisan: Uluslararası Kazanlı Yenilikçi Alimler Sempozyumu 8 Nisan: TUMATA Konseri (Altaylardan Anadolu'ya Türk Müzik ve Terapisi) 12-13 Nisan: İki Günde Şirket-i Alem 14-17 Nisan: I. Uluslararası Avrasya Türk Dünyası Çocuk Edebiyatı Yayıncılığı Sempozyumu	16-22 Nisan: "Cumhuriyet Tarihine Işık Tutan Şapkalar" Sergisi 17-20 Nisan: Bosna'da Düğünümüz Var 21-23 Nisan: Maziden Atiye Türk Dünyası Tarih Öğrencileri III. Ulusal Sempozyumu 22 Nisan: Bahar ve Aşk Şiirleri Dinletisi 25 Nisan: Friglerden Kalan Gizemli Miras Fotoğraf Sergisi 28 Nisan: İmam Maturidi Uluslararası Sempozyumu	
MAYIS 2014		
2-3 Mayıs: Yunus Emre Buluşmaları (2-3 Mayıs Eskişehir; 10-12 Mayıs Berlin; 30 Mayıs-1 Haziran Budapeşte) 3 Mayıs: Lise ve Dengi Okullar Arası XII. Türk Dünyası Şairlerinden Şiir Okuma Günü 2-4 Mayıs: II. Kadın Araştırmaları Sempozyumu 4 Mayıs: "Sakaryabaşı'nın Notaları" Fotoğraf Sergisi 4-7 Mayıs: Türk Dünyası Yazarlar Parlamentosu 5-7 Mayıs: Türk Dünyasında Kadın ve Moda Etkinlikleri 5-9 Mayıs: Uluslararası Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası Etkinlikleri 5-11 Mayıs: Türk Dünyası Kitap ve Kültür Şöleni 5-12 Mayıs: Eskişehir Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı Kerbela Turu 9 Mayıs: "Anadolu'nun Bakışı" Suluboya Resim Sergisi (Berlin) 10-11 Mayıs: Eskişehir Rallisi	11-13 Mayıs: Türk Dünyası Sivil Toplum Kuruluşları Zirvesi 12-18 Mayıs: Yunus Emre Güzel Yazı (Kaligrafi) Sergisi 13 Mayıs: "Hazar'ın Pir'i Seyyid Yahya Şirvani" Belgeseli Galası 13-15 Mayıs: Uluslararası 8. Robot Yarışması 18 Mayıs: Amerika'da Türk Günü Yürüyüşü 21 Mayıs: "Osmanlı Gürcüleri Göç" Belgeseli Galası 22-29 Mayıs: Semerkand Haftası 24-25 Mayıs: Azerbaycan Cumhuriyet Bayramı Şiir ve Muğam Gecesi 25 Mayıs: Sigaranın İntikamı 27 Mayıs: "Kırımlı - Korkunç Yıllar" Filmi Galası 26-28 Mayıs: Türk Dünyası Bilgeler Zirvesi 28-30 Mayıs: 3. Uluslararası Dünya Türk Forumu (EDİRNE)	
HAZİRAN 2014		
2 Haziran: "Alkışlanacak Kadınlar" Müzikli Oyun Gösterisi 4-7 Haziran: Türk Dünyası Bilim Olimpiyatları 6-8 Haziran: Türk Dünyası İller Arası Mangala Turnuvası 8 Haziran: Nasreddin Hoca Doğum Şenlikleri 9 Haziran: Frig Vadileri Fotoğraf Sergisi ve Anadolu'da Frigya Medeniyeti Defilesi	18 Haziran: Birjan ve Sara Operası 21 Haziran: Kuruluşta Kurtuluşta Biz Birlikte Türkiye'yiz 25 Haziran: "Gaspıralı İsmail Bey" Sempozyumu 27-29 Haziran: Dünya Uygarlığı İçinde Türk Uygarlığı Tarih ve Dil Meseleleri Kurultayı 28 Haziran-27 Temmuz: Erkan Tan ile Ramazan (Beyaz TV) 4-5 Temmuz: Bilekten Yüreğe Göç (Dortmund - Bonn)	
ZAMANA YAYILAN PROJELER		
❖ Türk Dünyası Türk Halk Müziği Korosu ❖ Süreli - Süresiz Yayınlar ❖ Gönüllülük Projesi ❖ Suriye'ye Yardım ❖ Türk Dünyası Yurtdışı Kültür Gezileri - "Beş Bini Bir Yerde" Gezi Yazısı ve Fotoğraf Yarışması - On Bin Kardeş El Ele	❖ Han Hacı Arif Efendi Konağı Kültür Evi Projesi ❖ Beylikova Türk Kültür Evi ❖ Günyüzü Türk Kültür Evi ❖ Mihallıçık Türk Kültür Evi ❖ Sarcakaya Türk Kültür Evi ❖ İnönü Türk Kültür Evi ❖ Alpu Türk Kültür Evi ❖ Çifteler Türk Kültür Evi ❖ Seyitgazi Türk Kültür Evi	❖ Zübeyde Hanım Kadın Doğum Hastanesinin Engellilere Uygun Duruma Getirilmesi ❖ Kızılay Hasırcalar Kampı ❖ Şeyh Edebali'nin Makam Türbesinin Restorasyonu ❖ İl Kütüphanesinin Yenilenmesi ❖ Mahmudiye Atlı Terapi Merkezi ❖ Kaymaz Halı Saha Kompleksi ❖ Doğançayır Halı Saha

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Çanakkale Gezileri ❖ Eskişehir Kardeşleriyle Buluşuyor ❖ Konya Gezileri ❖ Türk Dünyası Çocuk Oyun ve Oyuncakları Projesi ❖ "Şehirlerarası Otobüsleri Yunusça Giydirme ❖ "Tarihi Odunpazarı Evleri" Fotoğraf Yarışması ❖ İlkokul - Ortaokul - Liselerarası Resim, Şiir, Röportaj ve İnceleme-Araştırma Yarışmaları ❖ TDKB Okullar Arası Futbol Turnuvası ❖ "Hacivat-Karagöz" Gölge Oyunu Gösterimi ❖ "Kadrajda Kültür Başkenti" Fotoğraf Yarışması ❖ "Yazarlar İçinizde" Projesi ❖ Atayurttan Anayurda İpekyolu" Belgeseli ❖ Üç Boyutlu Türk Dünyası Atlası ❖ Cengiz Aytmatov Bilgi Evi ❖ Türk Dünyası Hatıra Ormanı ❖ "Eskişehir Demiryolu Kültürü" Projesi ❖ Türk Dünyası Bilim, Kültür ve Sanat Merkezi ❖ Hasan Polatkan Kültür Merkezi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vişnelik Kültür Merkezi Dönüşüm Projesi ❖ Bilim Kültür Sanat Merkezi ❖ Balkan Kültür Evi Restorasyonu ❖ Sivrioğlu Konağı Restorasyonu ❖ Butik Otel Restorasyonu ❖ Türk Dünyası Kent Meydanı Yapımı ❖ Türk Dünyası Bahçesi ❖ Odunpazarı Sokak Sağlıklaştırmaları ❖ Demiryolları Müzesi ❖ Matrakçı Nasuh Şehir Hafızası Müzesi ❖ Yunus Emre Külliyesi Tadilatı ve Çevre Düzenlemesi ❖ Cumhuriyet Müzesi, Aksu Hizmet Binası Hicri Sezen Parkı Çevre Düzenlemesi ❖ Eskişehir Esnaf ve Sanatkarlar Odası Birliği Kültür, Sanat ve Hizmet Binası ❖ Seyitgazi Uryan Baba Türbesi Restorasyonu ❖ Miniatur Projesi ❖ Göç Müzesi ❖ Nasrettin Hoca Şenlik Alanı Düzenlemesi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kompleksi ❖ Türk Dünyası Çağdaş Hat Sanatları Müzesi ❖ Sivrihisar Ermeni Kilisesi Çevre Düzenlemesi ❖ Mihalgazi Topçular Konağı Restorasyonu ❖ Seyitgazi Eski Askerlik Şubesi Restorasyonu ❖ Tiryakizade Süleyman Ağa Camii Restorasyonu ❖ Kırac Camii Restorasyonu (Mihalgazi) ❖ Orta Işık Camii Restorasyonu ❖ Şücaeddin Veli Külliyesi Restorasyonu (Seyitgazi) ❖ Akoğlan Camii Restorasyonu ❖ Alaaddin Camii Restorasyonu ❖ Ortaışık Camii Restorasyonu ❖ Aziz Mahmut Hüdaî Camii Restorasyonu ❖ Seyitgazi Merkez Camii Restorasyonu ❖ Kuyucak Camii Restorasyonu ❖ Odunpazarı Eski Askerlik Şubesi Restorasyonu ❖ Sivrihisar Eski Askerlik Şubesi Restorasyonu ❖ Sivrihisar Eski Hastane Restorasyonu
TOPLAM PROJE SAYISI		286

4.2. Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Kapsamında Gerçekleşen Sosyal Gelişme Amaçlı Projelerin Temsil Ettiği Kategoriler

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında yerel halkın sosyal gelişimine yönelik projelerin temsil edildiği kategoriler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Kapsamında Gerçekleşen "Sosyal Gelişme" Amaçlı Projelerin Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler	Projeler	Proje Sayısı
Herkese Açık Projeler	Üst düzey toplantılar, resepsiyonlar, tanıtım projeleri, yurtdışında gerçekleşen projeler, öğrenci buluşmaları projeleri ve zamana yayılan projeler dışındaki tüm projeler yerel halkın izleyici olarak katılımına açık ve ücretsiz şekilde gerçekleştirilmiştir.	169
Öğrencilere Yönelik Projeler	Türk Dünyası Milli Kültür Bilgi Yarışması, I. Türk Dünyası Turizm Öğrencileri Kurultayı, Uluslararası Gölge-Kukla Oyunları Festivali, Paneli ve Çok Uluslu Dosya Hazırlama Yuvarlak Masa Toplantısı, 10. Dönem Türkiye Öğrenci Meclisi Özel Birleşimi, Uluslararası Genç Doğa Bilimcileri Turnuvası, Uluslararası Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası Etkinlikleri, 3. Liselerarası Tiyatro Şenliği, "Bi Dünya Öğrenci Eskişehir'de" konulu 6. Uluslararası Öğrenci Buluşması, Türk Dünyası Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği, "Yazarlar Okullarda" Projesi, 36. TEMÖB Türkiye Endüstrisi Mühendisleri Öğrenci Birliği, Odunpazarı Belediyesi 5. Geleneksel Kurşunlu Çocuk Satranç Şenliği, Türk Dünyası Çocukları Satranç Turnuvası, Eskişehirspor - Engelli Öğrenciler Buluşması, Eskişehir Ritmik Sevgi Roman Ritim Grubu ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Roman Müzik Grubu Gösterisi, "Gönüller Engel Tanımaz" Öğrenci Buluşmaları, "Eskişehir'in Dünü Bugünü ve Çocuk Gözüyle Yarı" Sergisi, İki Günde Şirket-i Alem, I. Uluslararası Avrasya Türk Dünyası Çocuk Edebiyatı Yayıncılığı Sempozyumu", Maziden Atiye Türk Dünyası Tarih Öğrencileri III. Ulusal Sempozyumu, Lise ve Dengi Okullar Arası XI. Türk Dünyası Şairlerinden Şiir Okuma Günü, Uluslararası 8. Robot Yarışması, Türk Dünyası Bilim Olimpiyatları, Türk Dünyası İller Arası Mangala Turnuvası, Süreli-Süresiz Yayınlar, "Türk Dünyası Yurtdışı Kültür Gezileri - Beş Bini Bir yerde Gezi Yazısı & Fotoğraf Yarışması ve On Bin Kardeş El Ele" Projeleri, Çanakkale Gezileri, Eskişehir Kardeşleriyle Buluşuyor, Türk Dünyası Çocuk Oyun ve Oyuncakları Projesi, "Tarihi Odunpazarı Evleri" Fotoğraf Yarışması, İlkokul - Ortaokul - Liselerarası Resim, Şiir, Röportaj ve İnceleme-Araştırma Yarışmaları, Türk Dünyası Kültür Başkenti Okullar Arası Futbol Turnuvası, "Hacivat-Karagöz" Gölge Oyunu Gösterimi	33

İlçelerde ve Mahallelerde Gerçekleşen Projeler	Uluslararası Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası Etkinlikleri, 1. Eskişehir Dadaşlar Günü Etkinliği, Karaçay Malkar Nartları Toy Künü Etkinliği, Sabantoy Bayramı, 1. Uluslararası 21. Ulusal Seyyid Sultan Sücaeddin Veli Anma ve Dostluk Günü, Nasreddin Hoca Doğum Şenlikleri ve Anma Haftası, 27. Geleneksel Tepreş Şenlikleri, Türk Dünyasında Ramazan İftarları-Halil İbrahim Sofrası, Bu Bayram Uzun Sürececek, 20. Ertuğrul Gazi Şurası Yörük Etkinlikleri, Seyit Battal Gazi'yi Anma Şenlikleri-Orhan Hakalmaz Konseri, Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenlikleri, 16. Geleneksel Azhvala Şenliği, Muhacir Yaz Şenliği, Eskişehir'de Şenlik Var, Kaşgar'dan Endülüs'e Türk-İslam Şehirleri "Sakarya Şehrengizi", Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Yörük Şenlikleri, Türk Dünyası Genç Yetenekler Festivali ve Uluslararası Kırım Türkleri Halk Oyunları ve Müzik Festivali, Tatar Dügün Alayı, Uluslararası Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası Etkinlikleri, Nasreddin Hoca Doğum Şenlikleri, Han Hacı Arif Efendi Konağı Kültür Evi Projesi, Beylikova Türk Kültür Evi, Günyüzü Türk Kültür Evi, Mihalliççik Türk Kültür Evi, Sarıcakaya Türk Kültür Evi, İnönü Türk Kültür Evi, Alpu Türk Kültür Evi, Çifteler Türk Kültür Evi, Seyitgazi Türk Kültür Evi	30
Kültürel İçerme Projeleri	Türk Dünyası Türk Halk Müziği Korosu, Gönüllülük Projesi, Uluslararası Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası Etkinlikleri, 1. Eskişehir Dadaşlar Günü Etkinliği, Karaçay Malkar Nartları Toy Künü Etkinliği, Sabantoy Bayramı, 27. Geleneksel Tepreş Şenlikleri, Tatar Dügün Alayı, Eskişehir Ritmik Sevgi Roman Ritim Grubu ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Roman Müzik Grubu Gösterisi, Ertuğrul Gazi Yörük Şenlikleri, 16. Geleneksel Azhvala Şenliği, Muhacir Yaz Şenliği	12
Engellilere Yönelik Projeler	Engelliler Sema Gösterisi, "Gönüllü Engel Tanımaz" Öğrenci Buluşmaları, Eskişehirspor-Engelli Öğrenciler Buluşması, Türkiye Bowling Şampiyonası, Mahmudiye Atlı Terapi Merkezi	5
Kültürel Araçsallık Projeleri	Uluslararası Türk Dünyası Çevre Sorunları ve Tıbbi Bitkiler Sergisi, Sigaranın İntikamı, Taksici Esnafa Tanıtım Eğitimi, Gönüllülük Projesi	4
Yaşlılara Yönelik Projeler	Yaşıttımız Cumhuriyet, Mahmudiye Atlı Terapi Merkezi	2
Yardım Amaçlı Projeler	Yürekli Bir Bağış Gülen Binlerce Yüz	1

4.2.1. "Herkesine Açık Projeler" Kategorisine Dair Bulgular

Bu kategori sadece belli bir kitleye yönelik olmayan, yerel halkın izleyici olarak katılımına açık ücretsiz projeleri içermektedir. Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti projelerinden üst düzey toplantılar, resepsiyonlar, tanıtım projeleri, yurtdışında gerçekleşen projeler, öğrenci buluşmaları projeleri, zamana yayılan projeler dışındaki tüm projeler yerel halkın izleyici olarak katılımına açık ve ücretsiz şekilde gerçekleşmiştir. Bu kategoride gerçekleşen proje sayısı 169'dur. Bu kategorideki projeler içerisinde açık hava etkinlikleri de, yerel halkın daha büyük bir kısmına ulaşabilmesinden dolayı önem taşımaktadır. Bu kategoride gerçekleşen projelerden 61 tanesi açık havada gerçekleşen etkinliklerden oluşan projelerdir. Açık hava projelerinin, herkese açık projeler içerisindeki oranı ise %36,09'dur.

4.2.2. "Öğrencilere Yönelik Projeler" Kategorisine Dair Bulgular

İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirilen projelerin yer aldığı bu kategoride 33 adet proje üretilmiştir. Bu kategoride hedef kitlesini öğrencilerin oluşturduğu geziler, yarışmalar-turnuvalar, gösteriler, sergiler ve okullarda gerçekleşen projeler bulunmaktadır. Öğrencilere yönelik gerçekleştirilen projelerden 5'i üniversite öğrencilerine yönelik olup, bu kategorideki projeler içerisindeki oranı %15,15'tir. 27 proje ise ilköğretim ve lise öğrencilerine yönelik özellikli projeler olup, %81,82'lik bir orana sahiptir. 1 adet proje ise hem üniversite öğrencilerine hem de ilköğretim ve lise öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir.

İlköğretim ve lise öğrencilerine yönelik çok sayıda yarışma ve turnuva projesi gerçekleştirilmiştir. Bu projelerden bazıları; Türk Milleti'nin sahneye çıktığı günden bu yana olan tarihi ve Eskişehir'in Türk Dünyası Kültür Başkentliğine dair soruların yöneltildiği *Milli Kültür Bilgi Yarışması*¹¹; 9 ülkeden 74 sporcu öğrenci (12-14 ve 14-16 yaş) ile Eskişehir'deki okullardan seçilen aynı sayıda ve yaş grubunda sporcu öğrencinin katıldığı *Türk Dünyası*

¹¹ http://www.turkocagi.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=4850&Itemid=70, Erişim: 04.07.2014

Çocukları Satranç Turnuvası; Mangala oyununun genç kuşaklara tanıtılmasını ve okullarda yaygınlaştırılmasını hedefleyen *Türk Dünyası Ortaokullar Arası Mangala Turnuvası*; küçük mucitlerin sayısının artırılarak Türk Dünyası'nda patent sayısının artırılmasını hedeflediği *Türk Dünyası Bilim Olimpiyatları*; 10 ülkeden yaklaşık 140 gencin fizik, kimya, matematik, biyoloji alanlarında yarıştıkları *Uluslararası Genç Doğa Bilimcileri Turnuvası*; Uluslararası Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası etkinlikleri kapsamında öğrencilere yönelik gerçekleştirilen "*Yunus Emre Senaryo Yarışması, Yunus Emre Makale Yarışması, Yunus Emre Roman Yarışması ve Yunus Emre Tiyatro Yarışması*" projeleridir. Hem üniversite öğrencilerine hem de ilköğretim ve lise öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen *Uluslararası 8. Robot Yarışması'na* 45 üniversite, 185 orta öğretim kurumu olmak üzere 230 grup 1204 robotla katılmış ve yarışmada tarihi ipek yolu teması kullanılmıştır.

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında öğrencilere yönelik olarak çok sayıda şenlik, festival ve gösteriler gerçekleştirilmiştir. Bu projelerden bazıları; 12 ülkeden katılan çocukların Türk kültür coğrafyasında oynanan geleneksel oyunları oynamak için bir araya geldikleri *Türk Dünyası Geleneksel Çocuk Oyunları Şenliği*¹²; Azerbaycan, Çin, Endonezya, Tataristan ve Türkiye'den tiyatroların katıldığı *Uluslararası Gölge-Kukla Oyunları Festivali*¹³; Necip Fazıl'ın "Para" oyununun okullardaki gösterimleri; *I. Uluslararası Avrasya Türk Dünyası Çocuk Edebiyatı Yayıncılığı Sempozyumu* kapsamında sahnelenen Gölge Oyunu ve Hacivat-Karagöz gösterileridir.

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında ilköğretim ve lise öğrencilerine yönelik kapsamlı geziler de düzenlenmiştir. *Türk Dünyası Yurtdışı Kültür Gezileri* kapsamında öğrencilerin Türk Dünyası halklarının ortak geçmişini, tarihini, dil ve edebiyatını, kültür ve sanatını yerinde görmeleri amacıyla 8 bine yakın Eskişehirli öğrenci Türk Dünyası'nı gezmiş ve Türk Dünyası'ndan da 2400'e yakın öğrenci Eskişehir'e getirilmiştir. Bu yurtdışı gezi projesinin devamı niteliğinde iki proje daha gerçekleştirilmiştir. Bu projeler, "*Beş Bini Bir Yerde*" Gezi Yazısı ve Fotoğraf Yarışması ve *10 Bin Kardeş El Ele - Türk Dünyası Gençlik Buluşması* projeleridir. Diğer gezi projeleri; Eskişehir'de okuyan ilköğretim ve lise öğrencileri için Konya, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Mardin illerini kapsayan ve yaklaşık 500 öğrencinin katıldığı "*Eskişehir Kardeşleriyle Buluşuyor*"; Eskişehir'de öğrenim gören ilköğretim ve lise öğrencilerini kapsayan ve yaklaşık 3000 öğrencinin Gelibolu Yarımadası savaş alanlarını gezdiği "*Eskişehirli Öğrenciler Şehitler Diyarında*" projeleridir.

Üniversite öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen projeler ise; *I. Türk Dünyası Turizm Öğrencileri Kurultayı, Maziden Atıye Türk Dünyası Tarih Öğrencileri III. Ulusal Sempozyumu, "Bi Dünya Öğrenci Eskişehir'de" Konulu 6. Uluslararası Öğrenci Buluşması, 36. TEMÖB Türkiye Endüstrisi Mühendisleri Öğrenci Birliği ve 2 Günde Şirket-i Alem* projeleridir.

4.2.3. "İlçelerde ve Mahallelerde Gerçekleşen Projeler" Kategorisine Dair Bulgular

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında ilçelerde ve mahallelerde gerçekleştirilen projelerin oluşturduğu bu kategoride 30 proje gerçekleştirilmiştir. Bu kategoride gerçekleştirilen projelerin büyük bir kısmı her yıl geleneksel olarak gerçekleştirilen şenlik ve anma haftalarını kapsamaktadır. Bu projelerin dışında *1. Eskişehir Dadaşlar Günleri Etkinliği; Karaçay Malkar Nartları Toy Künnü Etkinliği; Sabantoy Bayramı; Muhacir Yaz Şenliği "Eskişehir'de Şenlik Var"; Kaşgar'dan Endülü's'e Türk İslam Şehirleri "Sakarya Şehrengizi"; Türk Dünyası Genç Yetenekler Festivali ve Uluslararası Kırım Türkleri Halk Oyunları ve Müzik Festivali* projeleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, 2013 Ramazan ayında gerçekleştirilen "*Türk Dünyası'nda Ramazan İftarları – Halil İbrahim Sofrası*" projesi kapsamında her akşam farklı bir mahallede ya da ilçede kurulan Halil İbrahim Sofrası'nda Türk Dünyası'ndan farklı bir ülkeye ait etkinliklere yer verilmiştir. Akabinde "*Bu Bayram Uzun Sürecektir*" başlıklı proje kapsamında 2013 Ramazan Bayramı, şehir merkezinin yanı sıra ilçelerde de çeşitli etkinliklerle kutlanmıştır. Bir diğer proje

¹²<http://yee.org.tr/turkiye/en/news/news-from-us/turk-dunyasi-cocuklari-geleneksel-cocuk-oyunlarinda-534>, Erişim: 06.07.2014

¹³ http://eskisehir.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_04/22013142_unima_katalog.pdf, Erişim: 07.07.2014

ise “*Tatar Düğün Alayı*” projesidir. Proje kapsamında Kırım Tatarı bir ailenin oğlu ile Kırım’da bulunan Tatar bir ailenin kızı arasında unutulmaya yüz tutmuş Kırım Tatar geleneklerinin yaşatılmasını amaçlayan düğün töreni gerçekleştirilmiştir.

Kalıcı eserler kapsamında ilçelerde gerçekleştirilmesi planlanan “Türk Kültür Evi” projeleri de bu kategoride değerlendirilmektedir. İçerisinde kütüphane, bilgisayar odaları, kafeteryalar, misafirhaneler, konferans salonları gibi imkanlarla ilçelerdeki yerel halkın sosyal gelişimine katkı sağlayacağı düşünülen “Türk Kültür Evi” projeleri Han, Beylikova, Günyüzü, Mihallıççık, Sarıcakaya, İnönü, Alpu, Çifteler ve Seyitgazi ilçelerinde gerçekleştirilmektedir.

4.2.4. “Kültürel İçerme Projeleri” Kategorisine Dair Bulgular

Yerel halkın kendi deneyimlerini yansıtabileceği yeni sanatsal üretimler ya da göçmen toplulukların kültürel işlerini konu alan projeler bu kapsamda değerlendirilmektedir. Bu kapsamdaki ilk proje, Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında oluşturulan *Türk Dünyası Türk Halk Müziği Korosudur*. Koro 28-29 Eylül 2013 tarihlerinde yapılan seçmelerin ardından büyük bir hassasiyetle seçilen 51 kişi ile çalışmalara başlamıştır. Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti etkinliklerinde gönüllü olarak çalışmayı kapsayan Gönüllük Projesi de bu kategoride değerlendirilmektedir. *Uluslararası Yunus Emre Kültür ve Sanat Haftası Etkinlikleri* kapsamındaki “Mahalleler Yarışıyor Tiyatro Yarışması” ve “Mahalleler Arası Yunus Emre İlahileri Okuma Yarışması” projeleri de bu kategoride değerlendirilmektedir. Tiyatro yarışmasında mahalle sakinlerinden oluşan amatör tiyatro grupları dekordan kostüme, senaryodan ışığa kadar her türlü hazırlığı profesyonel yardım almaksızın kendileri yapmışlardır.¹⁴ İlahi okuma yarışmasında her mahallenin beş kişilik bir ekiple katıldığı 80 mahalle yarışmıştır.¹⁵ Bu kategorideki diğer bir proje de *Eskişehir Ritmik Sevgi Roman Ritim Grubu ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Roman Müzik Grubu Gösterisi* projesidir. Projenin amacı, şehirdeki kültürel zenginliği göstermek ve çocukların diğer illerdeki çocuklarla kaynaşmasını sağlamaktır.

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında gerçekleştirilen bazı şenlikler de bu kategoride değerlendirilmektedir. Söz konusu şenliklerde şehirde yaşayan göçmen toplumların gelenek ve göreneklerini, adetlerini, lezzetlerini ve kültürel değerlerini yansıttıkları etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

4.2.5. “Engellilere Yönelik Projeler” Kategorisine Dair Bulgular

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında hedef kitlesini engellilerin oluşturduğu bu kategoride 5 adet proje gerçekleştirilmiştir. Bu projeler; Dünya Engelliler Gününde Eskişehir Engellileri olarak Eskişehir’den dünyadaki tüm engelli engelsiz insanlara, Mevlana’nın hoşgörü ve sevgi mesajını tekerlekli sandalyeden sema yaparak iletmek amacını taşıyan “*Engelliler Sema Gösterisi*”; 28 okuldan 620 öğrenci ve ailelerinin bir araya geldiği “*Gönüllü Engel Tanımaz*” *Öğrenci Buluşmaları*; Eskişehirsporlu futbolcuların engellilerden oluşan bir takım ile gösteri maçı yaptığı *Eskişehirspor – Engelli Öğrenciler Buluşması*; 100 engelli sporcunun da yer aldığı 26 ilden 190 sporcunun katıldığı *Türkiye Bowling Şampiyonası* ve kalıcı eserler kapsamındaki zihinsel engellilere ve engelli terör gazilerine yönelik *Mahmudiye Athl Terapi Merkezi* projeleridir.

4.2.6. “Kültürel Araçsallık Projeleri” Kategorisine Dair Bulgular

Sağlık ya da sosyal konularda bilgi aktarmak amacı için kültürün bir araç olarak kullanıldığı projelerle, kültür başkentliği kapsamındaki eğitim projelerinin yer aldığı bu kategoride 4 adet proje üretilmiştir. Bu kategorideki ilk proje, *Uluslararası Türk Dünyası Çevre Sorunları ve Tıbbi Bitkiler Sergisi* projesidir. Projede çevre sorunları, çevre politikaları gibi konularda bilgi alışverişi gerçekleştirilmiştir. Diğer bir proje de “*Sigaranın İntikamı*” adlı tiyatro oyunu projesidir. Sigaranın zararlarının anlatıldığı ve Türkiye’de alanında bir ilk olma özelliği taşıyan oyunun senaryosunun, sigara bırakma kararı vermeye yardımcı olacak Bilinçaltı

¹⁴ <http://www.eskisehir.gov.tr/tr/haberler/4443-mahalle-sakinleri-tiyatro-sahnesinde-devlesti-4443.html>, Erişim: 09.07.2014

¹⁵ <http://www.yunusemre.gov.tr/index.php/tutorials-mainmenu-48/595-yunus-ilahileriyle-yar-sma-heyecan>, Erişim: 03.07.2014

Çalışmalar ve NLP Teknikleri kullanılarak yazıldığı belirtilmiştir. Bu kategorideki diğer projeler, şehre gelen ziyaretçilerin ilk olarak taksici esnafla karşılaştığı gerekçesiyle, kültür başkentliği konusunda taksici esnafa eğitimi kapsayan “Taksici Esnafa Tanıtım Eğitimi” projesi¹⁶ ile benzer şekilde “Gönüllülük Projesi” kapsamında Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında etkinliklerde görev alan gönüllülere yönelik eğitim projeleridir.

4.2.7. “Yaşlılara Yönelik Projeler” Kategorisine Dair Bulgular

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında hedef kitlesini yaşlıların oluşturduğu 2 adet proje üretilmiştir. 29 Ekim 2013 günü gerçekleşen “Yaşıtımız Cumhuriyet” projesi, Cumhuriyetin 90. Yılı kutlamaları kapsamında 90. yaşını kutlayan Eskişehirliyle buluşmayı kapsamaktadır. Bu amaçla Eskişehir ili ve ilçelerindeki 1923 doğumlu 262 kişi tek tek ziyaret edilerek etkinliğe davet edilmiştir. Buluşmada özel olarak hazırlanmış film gösterimi ve hatıra madalyası takdimi gibi etkinliklere yer verilmiştir. Ayrıca önceki bölümlerde de değinilen, “Mahmudiye Atlı Terapi Merkezi” projesi bu kategori kapsamında da değerlendirilmektedir.

4.2.8. “Yardım Amaçlı Projeler” Kategorisine Dair Bulgular

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında yerel halka yönelik yardım amaçlı 1 proje gerçekleştirilmiştir. Eskişehir’de kemoterapi gören yaklaşık 2000 kanser hastasına destek amacıyla “Yürekli Bir Bağış, Gülen Binlerce Yüz” projesi, “Bir Peruk da Sizden” ismiyle hayata geçirilen bir sosyal sorumluluk projesidir.

5. Sonuç ve Değerlendirme

Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti kapsamında 286 proje hayata geçirilmiştir. Bu projeler içerisinde yerel halkın sosyal gelişimine yönelik projeler 8 farklı kavramsal kategoriye temsil etmektedir. İlk kategori olan “Herkes Açık Projeler” kategorisi doğrudan sosyal gelişime yönelik olmamakla birlikte, yerel halkın izleyici olarak katılımına açık ücretsiz projeleri içermesinden ayrı bir kategori halinde sunulmasında yarar görülmüştür. Bu kategoride 169 proje gerçekleştirilmiştir. Bu projeler üst düzey toplantılar, resepsiyonlar, tanıtım projeleri, yurtdışında gerçekleşen projeler, öğrenci buluşmaları projeleri ve zamana yayılan projeler dışındaki tüm projeleri içermektedir. Bu kapsamda açık hava ya da kapalı alan etkinliği şeklinde şehir merkezinde ya da ilçelerde gerçekleştirilen konserler, sergiler, gösteriler gibi projeler kültürel katılımı artırmayı hedeflemiştir. Diğer kültür başkentlerinden farklı olarak Eskişehir’de bu projelerin tamamının ücretsiz olması da Eskişehir 2013’ün önemli bir özelliğidir.

İkinci kategori olan “Öğrencilere Yönelik Projeler” kategorisinde 33 adet özellikli proje hayata geçirilmiştir. Bu projelerin büyük kısmı, organizasyonun hedef kitlesinin 8-18 yaş aralığı olması nedeniyle ilköğretim ve lise öğrencilerine yönelik gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda öğrencilere yönelik geziler, yarışmalar, sergiler, gösteriler düzenlenmiştir. Diğer kültür başkentlerine benzer şekilde Eskişehir de okul çağındaki çocuklara yönelik projelere daha fazla önem vererek, bir kısmı okullarda gerçekleşen özellikli projelere imza atmıştır. Yarışmalar ve sergiler gibi bazı projeler öğrencilerin yeteneklerinin ve yaratıcılıklarının artırılması hedeflerken, geziler ve gösteriler gibi projeler ise öğrencilerin yeni bakış açıları kazanmasını amaçlamıştır. Ayrıca yine bu amaca ulaşmak için okullar, öğrencilerin farklı projelere izleyici olarak katılmalarını sağlamıştır.

Üniversite öğrencilerine yönelik özellikli projeler ise ilköğretim ve lise öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen özellikli projelere göre nispeten daha az sayıda kalmıştır. Eskişehir’de hem Türkiye’nin farklı illerinden hem de diğer ülkelerden gelen üniversite öğrencilerinin sayıca fazla olduğu göz önüne alındığında, üniversite öğrencilerinin aktif katılımlarını içeren projelerin az sayıda kaldığı söylenebilir. Ancak üniversite öğrencilerinin aktif olduğu projeler az olsa da kongre, konferans, sempozyum, panel ve birçok gösteri projesi Anadolu Üniversitesi ve Osmangazi Üniversitesi’nin çeşitli salonlarında gerçekleştirilmiştir. Üniversitelerin ajansla işbirliği halinde çalışarak birçok projeye destek vermeleri, üniversite öğrencilerinin projelere izleyici olarak katılımlarını olumlu yönde etkilemiştir.

¹⁶ <http://www.haberler.com/taksici-esnafina-tanitim-egitimi-4988323-haberi/>, Erişim: 12.07.2014

Üçüncü kategori olan “İlçelerde ve Mahallelerde Gerçekleşen Projeler” kapsamında 30 proje gerçekleştirilmiştir. Bu kategori, kültür izleyicisi olmayan grupları etkinliklere çekmek için oldukça önem arz etmektedir. Kategori kapsamında üretilen projelerin geneline bakıldığında, bu projelerin büyük bir kısmının ilçelerde her sene yapılan şenlik ve bayramlar olduğu görülmektedir. Eskişehir 2013, bu projelere destek vermek suretiyle geniş kapsamlı ve geniş katılımlı olmalarını sağlamıştır.

Dördüncü kategori olan “Kültürel İçerme Projeleri” yerel halkın projelere aktif olarak katılımını ifade etmektedir. Eskişehir 2013 için bunun en iyi örneği, Türk Dünyası Türk Halk Müziği Korosu’dur. Bunun dışında özellikle ilçelerde gerçekleşen şenlik ve bayramlarda buralarda yaşayan göçmen toplumların kültürel işleri, etkinliklerin temasını oluşturmuştur. Eskişehir 2013 kapsamında kültürel içermeye yönelik gerçekleştirilen özellikli proje sayısı 12’dir. Yerel halkın projelerde aktif olarak rol alması, kendilerini bu organizasyonun parçası olarak hissetmelerini sağlamakta ve organizasyona sahip çıkmalarını sağlamaktadır. Bu nedenle bu tür organizasyonlarda bu kategorideki projelere ağırlık verilmesi önemlidir. Eskişehir 2013 kapsamında bu kategoride sayıca az proje üretilmiştir ancak Palmer-Rae (2004) raporunda da hemen hemen bütün Avrupa kültür başkentlerinde bu yöndeki projelerin nispeten az olduğu vurgulanmıştır.

Son 4 kategoride üretilen proje sayısı diğer kategorilere göre çok az sayıdadır. Eskişehir 2013 kapsamında engellilere yönelik 5, yaşlılara yönelik ise 2 adet özellikli proje gerçekleştirilmiştir. Kültür başkentlerinde kültürel projelere katılımın artırılması için, tüm dezavantajlı gruplara yönelik gerçekleştirilen projelere odaklanılması ve ayrıca bu grupların etkinliklere katılabilmeleri için erişim kolaylıkları geliştirilmesi önem arz etmektedir. Eskişehir 2013 için birinci planda 8-18, ikinci planda 18-35 yaş gruplarının hedef kitle olarak belirlenmesi nedeniyle, bu kategorilere yönelik projelere çok fazla yoğunlaşmadığı söylenebilir.

Sonuç olarak Eskişehir 2013 projeleri, özellikle herkese açık ve ücretsiz şekilde çok sayıda projeye imza atılmasıyla, programın hedef kitesini oluşturan öğrenciler için hayata geçirilen kapsamlı projeleriyle, sadece şehir merkezini değil merkez dışındaki mahalleleri ve ilçeleri de kapsayan etkinlikleriyle, halkı etkinliklere aktif biçimde dahil edecek çeşitli projeleriyle yerel halkın sosyal gelişimi konusunda önemli adımlar atmıştır. Bu çalışmanın temelinde, şehir turizmini canlandıran bir olgu olarak ön plana çıkarılan kültür başkentliğinin aslında yerel halkın sosyal gelişimine katkıda bulunması gibi önemli bir kazanımı olduğuna dair farkındalık yaratılması yatmaktadır. Çalışma ile literatürde sadece şehrin yenilenmesi, turizmin canlanması ya da ekonomik kazanımlar gibi faydalarıyla öne çıkarılan kültür başkentliğinin, özellikle yerel halk için sosyal anlamda da kazanımları içerdiğine dikkat çekilerek, bu alandaki önemli bir boşluğun doldurulması hedeflenmiştir.

KAYNAKÇA

- ÇEÇEN, Anıl (1996). *Kültür ve Politika* (2. basım), Ankara: Gündoğan Yayınları.
- ECOTEC (2009). *Expost Evaluation of 2007 & 2008 European Capitals of Culture: Final Report*, Birmingham: ECOTEC Research and Consulting Ltd.
- GÖKÇE, Orhan (2006). *İçerik Analizi: Kuramsal ve Pratik Bilgiler*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- İSTANBUL 2010 AVRUPA KÜLTÜR BAŞKENTİ AJANSI (2011). *İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Etki Değerlendirme Raporu*, İstanbul: Ernst & Young Türkiye.
- MCATEER, N.; MOZURAITYTE, N. ve MCDONALD, N. (2013). *Ex-post Evaluation of 2012 European Capitals of Culture: Final Report for the European Commission DG for Education and Culture*, Birmingham: Ecorys UK Ltd.
- PALMER-RAE (2004). *European Cities and Capital of Culture Part I*, Brüksel: Palmer-Rae Associates.
- RAMPTON, J.; MCATEER, N.; MOZURAITYTE, N.; LEVAL, M. ve AKÇALI, S. (2011). *Ex-post Evaluation of 2010 European Capitals of Culture: Final Report for the European Commission DG for Education and Culture*, Birmingham: Ecorys UK Ltd.
- RAMPTON, J.; MOZURAITYTE, N.; ANDERSSON, H. ve REINCKE, E. (2012). *Ex-post Evaluation of 2011 European Capitals of Culture: Final Report for the European Commission DG Education and Culture*, Birmingham: Ecorys UK Ltd.
- RICHARDS, G. ve PALMER, R. (2010). *Eventful Cities: Cultural Management and Urban Revitalisation*, Oxford: Butterworth-Heinemann.
- STANLEY, Dick (2006). *Recondita Armonia: A Reflection on the Function of Culture in Building Citizenship Capacity*, Strasbourg: Council of Europe.
- TEZCAN, Mahmut (1993). *Sosyolojiye Giriş: Temel Kavramlar*, Ankara: 72TDFO.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Basım), Ankara: Seçkin Yayıncılık.